

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів та банківської справи

Н.О.Слободянюк, М.О.Коніна

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для для вивчення дисципліни

**Кривий Ріг
2017**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів та банківської справи

Н.О.Слободянюк, М.О.Коніна

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні кафедри
фінансів та банківської справи
Протокол №13 від 03.04.2017 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 9 від 30.06.2017 р.

**Кривий Ріг
2017**

УДК 005.368 (072)

Рецензенти:

П.Д.Каминський - канд. екон. наук, доц.

Ю.Ф. Гудзь- канд. екон. наук, доц.

Слободянюк, Н.О., Коніна, М.О.

Страховий менеджмент: мет. рек. для пров. практ.занять [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Н.О.Слободянюк, М.О.Коніна : М-во освіти і науки України. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Кривій Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 65 с.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до робочої програми дисципліни «Страховий менеджмент», призначені для надання допомоги студентам денної і заочної форми навчання під час вивчення курсу. Завдання практичних занять в розрізі тем курсу включають усні питання та тести для закріплення теоретичного матеріалу, а також практичні завдання та ситуації для більш детального засвоєння матеріалу, набуття практичних навичок. Методичні рекомендації також містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 005.368 (072)

© Н.О.Слободянюк, М.О. Коніна 2017
© Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	19
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту	20
Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту	22
Змістовий модуль 3. Ключові напрямки страхового менеджменту	27
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	34
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту	35
Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту	40
Змістовий модуль 3. Ключові напрямки страхового менеджменту	51

ВСТУП

"Страховий менеджмент" – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій економічного обґрунтування й прийняття управлінських рішень у діяльності страхової компанії.

Метою викладання навчальної дисципліни "Страховий менеджмент" є формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Завдання дисципліни: набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

Зміст дисципліни розкривається у десяти темах, об'єднаних у три змістових модулі: «Теоретичні основи страхового менеджменту», «Функції страхового менеджменту», «Ключові напрямки страхового менеджменту»

Вивчення дисципліни дозволяє сформувати наступні професійні компетенції:

- розуміння сутності і значення страхового менеджменту;
- оцінка ресурсного потенціалу страховика;
- формування раціональної організаційної структури страхової компанії
- планування страхової діяльності з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів в умовах ризику;
- формування системи комунікацій та інформаційного забезпечення страховика;
- розроблення заходів з управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі;
- розроблення заходів з удосконалення страхової діяльності;
- розроблення заходів щодо ефективного управління грошовими потоками страховика;
- розроблення заходів з підвищення фінансової надійності страховика;
- здійснення організації бізнес-процесів страхової компанії;
- виявлення проблем в діяльності страхової компанії;
- здійснення первинного фінансового моніторингу операцій страхової компанії.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	вибіркова дисципліна
Семестр	2
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	1
Лекцій, годин	30
Практичні/ семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	75
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	залік

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - здобути глибокі знання з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів управління страхуванням, перестрахованням та формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням в діяльності страхових організацій.

Завдання - вивчення сутності, ролі і механізму управління страховою діяльністю для успішного застосування в галузі страхування та використання можливості страхового захисту в роботі та особистому житті; вивчення засобів організації та розвитку страхової компанії й регулювання страхової діяльності; опанування основних напрямків управління страховою діяльністю з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду; набуття практичних навичок планування та прийняття управлінських рішень при здійсненні страхування, перестраховання та інвестиційної діяльності страхових компаній.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Теоретичні основи страхового менеджменту					
Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні	10	2	1		7
Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту	10	2	1		7
Разом за змістовим модулем 1	20	4	2		14
Змістовий модуль 2: Функції страхового менеджменту					
Тема 3. Планування страхової діяльності	14	4	2		8
Тема 4. Організація страхової компанії	10	2	1		7
Тема 5. Управління діяльністю страховика	13	4	2		7
Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії	10	2	1		7
Разом за змістовим модулем 2	47	12	6		29
Змістовий модуль 3: Ключові напрямки страхового менеджменту					
Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю страховика	14	4	2		8
Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності	14	4	2		8
Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю	11	2	1		8
Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика	14	4	2		8
Разом за змістовим модулем 3	53	14	7		32
Усього годин	120	30	15		75

4. Темі семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар – розгорнута бесіда Комерційне страхування та його розвиток в Україні	1
2	Семінар запитань і відповідей Сутність і характерні риси страхового менеджменту	1
3	Семінар з виконанням практичних задач Планування страхової діяльності	2
4	Семінар – дискусія Організація страхової компанії	1
5	Семінар запитань і відповідей Управління діяльністю страховика	2
6	Семінар – розгорнута бесіда Контроль та звітність страхової компанії	1
7	Семінар з виконанням практичних задач Управління маркетинговою діяльністю страховика	2
8	Семінар запитань і відповідей Управління ризиками страхової діяльності	2
9	Семінар з дискусія Управління перестраховальною діяльністю	1

10	Семинар з виконанням практичних задач Управління фінансовою діяльністю страховика	2
----	--	---

5. Індивідуальні завдання

- 1 Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
- 2 Підготовка рефератів, доповідей, статей за обраною темою.
- 3 Добір статистичної інформації, підготовка аналітичних довідок.
- 4 Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1: Теоретичні основи страхового менеджменту			
Семинар – розгорнута бесіда Комерційне страхування та його розвиток в Україні	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: комерційне страхування, його зміст та сутність. Еволюція комерційного страхування. Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування. Функції та принципи страхування. Види діяльності страховика. Тенденції розвитку комерційного страхування в Україні. Джерело [1, 2-8]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семинар запитань і відповідей Сутність і характерні риси страхового менеджменту	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття менеджменту страхової діяльності. Страхова організація як складна багатофункціональна система. Основні властивості системи: обмеженість, цілісність, взаємозалежність та взаємодія, структурність, ієрархічність та ін. Системний та ситуаційний підходи в менеджменті страхової діяльності. Принципи та функції менеджменту страхової діяльності. Джерело [1, 3,5,9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Змістовий модуль 2: Функції страхового менеджменту			
Семинар з виконанням практичних задач Планування страхової діяльності	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи. Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності. Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основні розділи типового бізнес-плану. Технологія складання та практичної реалізації планів у страховій компанії. Джерело [1, 2, 7,8, 12,15,19]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом розробки оперативних та стратегічних планів страхової діяльності; опанування основ бізнес-планування в страховій справі; складання графіку реалізації проекту; розрахунок та оцінка основних фінансових показників проекту страхової компанії	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія. Представництво, агентство, філія страхової компанії. Процес створення страхової компанії: реєстрація стра-	Тестування,

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семинар – дискусія Організація страхової компанії	7	<p>ховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика. Спеціалізація страховика: страховики, що здійснюють страхування життя; страховики, що здійснюють загальні види страхування; страховики, що здійснюють перестрахування. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.</p> <p>Джерело [1, 2, 5, 8].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семинар запитань і відповідей Управління діяльністю страховика	7	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: основні типи організаційних структур управління страхової компанії, їх переваги та недоліки. Обов'язки керівників вищої і середньої ланки, співробітників. Етапи вдосконалення організаційних структур. Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів: аналіз середовища, визначення місії та цілей, вибір та реалізація стратегії, оцінка і контроль реалізації стратегії. Види стратегій страхової діяльності. Стратегії бізнесу, функціональні стратегії та принципи їх формування. Складові оцінювання та контролю реалізації стратегії. Стан та напрями розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні. Підсистема кадрового менеджменту. Контролінг персоналу. Кадровий маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація. Роль менеджера в управлінні страховою компанією. Модель аналізу та оцінювання ділових якостей менеджера. Формування колективу страхової компанії та роль мотивації у страховій діяльності. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз та синтез інформації у страховій діяльності. Функції інформаційних систем у страховій компанії. Мета, завдання і основні функції автоматизованих офісних систем у страхових компаніях.</p> <p>Джерело [1, 2, 5, 11, 21].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до понятійного диктанту.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семинар – розгорнута бесіда Контроль та звітність страхової компанії	7	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності. Склад системи правового регулювання страхових відносин. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності: завдання, функції, права й обов'язки. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників). Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.</p> <p>Джерело [1, 2-8].</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
		2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	
Змістовий модуль 3: Ключові напрямки страхового менеджменту			
Семінар з виконанням практичних задач Управління маркетинговою діяльністю страховика	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність та складові страхового маркетингу. Зміст та завдання управління якістю страхового продукту. Класифікація страхових послуг за ознаками: ринкової активності, економічними, юридичними, за обсягом страхового захисту тощо. Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією. Договір страхування як основний інструмент реалізації страхового продукту добровільного та обов'язкового страхування. Схеми процесу розробки страхового продукту. Продуктові стратегії: розробка нового страхового продукту (товарна складова), продаж страхового продукту на нових ринках (ринкова складова). Досягнення конкурентних переваг: економія витрат компанії та використання різних типів диверсифікації. Інноваційна діяльність страхової компанії та залучення ресурсів для цього. Управління портфелем конкурентоспроможних страхових послуг. Управління системою продажів страхових продуктів. Особливості страхової послуги як товару. Роль продажу страхових продуктів в розвитку страхової діяльності. Поняття, типи й основні принципи функціонування системи продажу страхових продуктів. Переваги і недоліки різних систем продажу, їхній порівняльний аналіз і напрямки використання за видами страхових послуг. Джерело [1, 9-12]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом визначення конкурентних переваг страховика; оцінка середовища страхового продукту і його конкурентних можливостей на основі концепції М.Портера; аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та інших.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань і відповідей Управління ризиками страхової діяльності	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: визначення поняття "менеджмент ризиків страхової діяльності", його мета і зміст. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності. Особливості ідентифікації й оцінювання ризиків страхової діяльності. Організаційно-технічні та фінансово-договірні способи управління ризиками. Особливість страхування і перестрахування ризиків діяльності страхової організації. Повний цикл управління ризиками і особливості основних етапів його застосування. Джерело [1, 9,10,14,17]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
		1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: визначення й зміст перестрахування. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності. Принципи управління перестраховальною діяльністю. Принципи відшкодування гранич-	

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семинар з дискусією Управління перестраховальною діяльністю	8	ної сумлінності й особливості їх додержання. Норматив максимальної відповідальності. Управління пропорційним та непропорційним перестрахованням. Факультативне та обов'язкове перестраховання. Управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та іноземними перестраховиками. Джерело [1, 11,12,14,22]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Семинар з виконанням практичних задач Управління фінансовою діяльністю страховика	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії. Оцінювання фінансових ресурсів страхової компанії, їх джерел і форм руху. Статутний капітал. Страхові резерви і страхові активи. Нормативні співвідношення між страховими активами і страховими зобов'язаннями. Планування фінансової діяльності страхової компанії. Річний і квартальний плани доходів і витрат. Податковий менеджмент страхової діяльності. Управління інвестиційним портфелем: розміщення страхових резервів, власних коштів та інвестиційна діяльність. Фондовий ринок і робота на ньому. Управління платоспроможністю страховика. Управління формуванням та використанням прибутку. Джерело [1, 10,11,16]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом аналізу страхових операцій, факторів управління ризиком і фінансовими результатами (прибутком і рентабельністю). Аналіз та оцінка показників платоспроможності страховика, обсягу страхових резервів і спеціальних фондів страховика. Моделювання факторної моделі прибутку страховика. Розрахунок показників інвестиційної діяльності страховика. Обґрунтування ефективних варіантів інвестицій, аналіз інвестиційного середовища тощо.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

7. Результати навчання

1	Знання сутності страхового менеджменту, організаційних й законодавчих основ страхового підприємництва
2	Знання змісту і структури основних бізнес - процесів страхування
3	Знання специфіки страхового маркетингу та оцінки його впливу на ефективність страхового бізнесу
4	Знання особливостей управління персоналом в страхових організаціях
5	Здатність аналізувати поточні тенденції та кон'юнктуру страхового ринку
6	Здатність організувати повсякденний менеджмент в страховій організації, контролювати маркетингову діяльність суб'єктів страхового ринку
7	Здатність аналізувати та оцінювати показники платоспроможності страховика, обсяги страхових резервів і спеціальних фондів страховика
8	Здатність оцінювати ефективність інвестиційної діяльності страхової компанії на сучасному етапі розвитку економіки
9	Знання основ бізнес-планування в страховій справі та здатність скласти графік реалізації бізнес-проекту, проводити розрахунки та надавати оцінку основним фінансовим показникам проекту страхової компанії
10	Здатність оцінювати фінансові ресурси страхової компанії, їх джерел і форм руху

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

залік

10. Розподіл балів, які отримують студенти протягом семестру

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку виставлення заліку: 100 балів за результатами змістових модулів дисципліни.

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1	4		4			8
Тема 2	4		4			8
Разом змістовий модуль 1	8		8			16
Змістовий модуль 2						
Тема 3	2	5	4			11
Тема 4	2		2			4
Тема 5	2	5	2			9
Тема 6	2		4		5	11
Разом змістовий модуль 2	8	10	12		5	35
Змістовий модуль 3						
Тема 7	2	5	4			11
Тема 8	4		2			6
Тема 9	4		2			6
Тема 10	2	8	2		5	17
Разом змістовий модуль 3	12	12	10	10	5	49
Усього модуль 1	28	22	30	10	10	100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

II. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Слободянюк Н.О. Страховий менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 165 с.
- 2 Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадеця. – К. : КНЕУ, 2011. – 333 с.
- 3 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник / А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.
- 4 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие / Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с.
- 5 Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП, 2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд
- 6 Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка. –2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.
- 7 Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44
- 8 Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук // Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169
- 9 Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С. 10-20.
- 10 Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk// Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.
- 11 Кургин, Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

Допоміжна

- 12 ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.
- 13 Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016. – №1. – С. 293–298.
- 14 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.
- 15 Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. — К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07
- 16 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2007. - 328 с.
- 17 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

- 18 Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.
- 19 Щетинін А. Г. Гроші та кредит : підручник / А. Г. Щетинін. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 432 с.
- 20 Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. - 2-е издание, переработанное и дополненное. - Москва : Анкил, 2003. - 159 с.
- 21 Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 168 с.

Інформаційні ресурси

- 22 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. - Офіційний сайт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/>.
- 23 Міністерство фінансів України. - Офіційний сайт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/>
- 24 Державна служба статистики України. - Офіційний сайт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 25 Сайт статистичної інформації/ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.cta@gou.ua>
- 26 Ліга страхових організацій. - Офіційний сайт. - [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://uainsur.com/>
- 27 Моторне (транспортне) страхове бюро України. - Офіційний сайт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.mtsbu.kiev.ua/>
- 28 Рахункова палата України. - Офіційний сайт. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/control/main/uk/publish/article/47888>
- 29 Положення про державний реєстр фінансових установ : [розпорядження Держфінпослуг № 41 від 28.08.2003 р.]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0797-03>.
- 30 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо черговості задоволення вимог страхувальників у разі ліквідації страховика : [закон України від 17.12.2008 р. № 675-VI]. - Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/675-17>.
- 31 Про затвердження вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів: [постанова Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2003 р. № 1640]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1627-04>.
- 32 Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів: [постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2001 р. № 1211]. - Режим доступу : <http://uazakon.com/document/spart08/inx08569.htm>.
- 33 Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» : [наказ, положення від 30.11.2001 № 559]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-0>
- 34 Про затвердження Правил розміщення страхових резервів із страхування життя : [розпорядження Держфінпослуг України № 2875 від 26.11.2004]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1626-04>.

- 35 Про затвердження Правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя : [розпорядження Держфінпослуг України №3104 від 17.12.2004]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>.
- 36 Про страхування : [закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
- 37 Про затвердження Типового положення про організацію діяльності аварійних комісарів: [постанова Кабінету Міністрів України від 5 січня 1998 р. № 8]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/8-98-%D0%BF>.
- 38 Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг : [положення, затверджене Указом Президента України від 23.11.2011 № 1070/2011]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011>.

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

Семінар 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Комерційне страхування, його зміст та сутність.
2. Еволюція комерційного страхування.
3. Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування.
4. Функції та принципи страхування.
5. Види діяльності страховика.
6. Тенденції розвитку комерційного страхування в Україні

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань

Практична частина

Завдання 1

Визначити розмір страхового відшкодування, яке лежить на відповідальності страховика, якщо об'єкт було застраховано за системою першого ризику. Вартість об'єкта становить 1000 тис.грн., збиток дорівнює 500 тис.грн., а процент страхування дорівнює:

- а) 60% вартості об'єкта;
- б) 40% вартості об'єкта.

Завдання 2

Два об'єкта страхування мають однакову вартість 20000 грн. Перший з них застрахований на 40%, другий - на 67%. Об'єкти в результаті стихійного лиха були пошкоджені на 6000 грн.

Завдання 3

Розглянути умови використання умовної і безумовної франшизи, якщо страхова сума складає 100 тис. грн., франшиза становить 30%, збитки страхувальників дорівнюють: 1) 10 тис. грн.; 2) 30 тис. грн.; 3) 40 тис. грн..

Завдання 4

Умовами страхування вантажу передбачалося, що страхова сума становить 300 тис. грн., умовна франшиза – 20%. Визначити розмір відшкодування, що повинна покрити страхова компанія у випадках: збиток дорівнює 40 тис. грн.; 60 тис. грн.; 160 тис. грн.

Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

Семінар 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте сутність менеджменту страхової діяльності.
2. Надайте характеристику основним складовим елементам страхового менеджменту.
3. Розкрийте елементи системи страхового менеджменту.
4. Обґрунтуйте взаємозв'язок суб'єктів, функцій та принципів управління.
5. Поясніть специфічні функції страхового менеджменту (в чому полягає їх «специфічність»?).
6. Висвітліть правові основи страхового менеджменту.
7. Окресліть основні етапи створення страхової компанії.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань

Практична частина

Завдання 1

Визначіть структуру страхових премій за спеціалізацією страховика, об'єктами та формами страхування, використовуючи наступні дані (табл.):

Таблиця

Вихідні дані для розрахунку

Валові страхові премії за видами страхування	Сума, млн. грн.
1. Страхування життя	489,8
2. Добровільне особисте страхування	702,4
3. Добровільне майнове страхування, всього	9680,9
3.1. Страхування фінансових ризиків	2714,9
4. Добровільне страхування відповідальності	410,7
5. Недержавне обов'язкове страхування, всього	1036,6
5.1. Страхування цивільної відповідальності власників	701,6

транспортних засобів	
6. Державне обов'язкове страхування	20,8
7. Разом усі види страхування	12341,2

Назвіть види обов'язкового страхування, чим вони зумовлені та вкажіть джерела фінансування (відшкодування) втрат.

Завдання 2

Визначіть ефективність різних видів страхування на основі нижче наведених страхових премій та страхових виплат (млн. грн.) (табл.):

Таблиця

Вихідні дані для розрахунку

Види страхування	Валові страхові премії	Страхові виплати
1. Страхування життя	489,8	15,7
2. Добровільне особисте страхування	702,4	295,0
3. Добровільне майнове страхування, всього	9680,9	2298,4
3.1. Страхування фінансових ризиків	2714,9	859,4
4. Добровільне страхування відповідальності	410,7	31,7
5. Недержавне обов'язкове страхування, всього	1036,6	184,9
5.1. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	701,6	157,9
6. Державне обов'язкове страхування	20,8	24,6
7. Разом усі види страхування	12341,2	2850,2

Дайте оцінку ефективності роботи страхової організації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ФУНКЦІЇ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 3. Планування страхової діяльності

Семінар 3. Планування страхової діяльності

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Вкажіть місце фінансового планування в системі управління страховим бізнесом.
2. Які методи фінансового планування Ви знаєте?
3. Назвіть основні розділи бізнес-плану.

4. Пояснить різницю між бізнес-планом і фінансовим планом страхової компанії.
5. Опишіть технологію складання планів у страховій компанії та поясніть способи їх практичної реалізації.

2. *Індивідуальне тестування.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*
4. *Розв'язування практичних завдань.*

Практична частина

Завдання 1

За наведеними нижче даними (табл.) визначити плановий розмір нетто-ставки та бруutto-ставки. Частка навантаження дорівнює 25%.

Таблиця

Вихідні дані для розрахунку

Квартали	Страхова сума, тис. грн.	Страхове відшкодування, тис. грн.
1	63	1
2	125	1,9
3	148	2,5
4	162	3
5	141	2,6
6	181	3,8

Завдання 2

Обчислити зароблені страхові платежі за IV квартал, якщо страхові внески за I квартал склали 60 тис. грн, за II квартал – 80 тис. грн, за III квартал – 40 тис. грн, за IV квартал – 20 тис. грн.

Тема 4. Організація страхової компанії

Семінар 4. Організація страхової компанії

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Дайте визначення страхової компанії. Що може бути предметом її безпосередньої діяльності?
3. Дайте класифікацію страховиків за організаційно-правовою формою.
4. Яка з організаційно-правових форм страхової діяльності найбільш поширена в Україні? Чому?
5. Назвіть особливості функціонування на страховому ринку відокремлених підрозділів страхової компанії.

6. Назвіть об'єднання страховиків, які діють в Україні. Які функції вони виконують?
7. Охарактеризуйте етапи створення страхової компанії.
8. Яким чином страхова компанія може припинити свою діяльність? Дайте характеристику кожному із способів.

2. *Індивідуальне тестування.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*
4. *Розв'язування практичних завдань.*

Практична частина

Завдання 1

За даними страхової компанії щодо страхування майна підприємств та організацій в регіоні, визначити основні відносні показники страхової діяльності.

Вихідні дані:

- Кількість застрахованих об'єктів – 132000;
- Сума застрахованого майна – 276000 тис.грн.;
- Страхові платежі за об'єктами -2540 тис.грн.;
- Сума виплат страхового відшкодування – 1689 тис.грн.;
- Кількість об'єктів, що постраждали – 2005;
- Страхова сума об'єктів, що постраждали – 5400 тис.грн.

Тема 5. Управління діяльністю страховика

Семінар 5. Управління діяльністю страховика

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте основні типи організаційних структур управління страхової компанії.
2. В чому полягає різниця між стратегічним та оперативним управлінням?
3. Назвіть основні підходи до визначення стратегії бізнесу.
4. Назвіть функції стратегічного менеджменту страхової діяльності.
5. Сформулюйте завдання стратегічного фінансового аналізу.
6. Вкажіть, які ключові показники необхідно використовувати у стратегічному фінансовому аналізі страхової компанії.
7. Сформулюйте основні етапи формування фінансової стратегії страхової компанії.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань.

Практична частина

Завдання 1

На базі обласної дирекції страхової компанії діє навчальний центр, що займається підготовкою страхових агентів. Внаслідок проведення навчання зросли ЧЗСП. За наведеними в табл. 1 вихідними даними визначити: витрати компанії на навчання одного працівника, загальні витрати страхової компанії на підвищення кваліфікації страхових агентів та економічний ефект від навчання персоналу.

Таблиця

Вихідні дані для розрахунку показників оцінювання ефективності управління кадрами страхової компанії

Показник	Кількість/сума, грн.
Витрати страхової компанії на підвищення кваліфікації одного працівника з відривом від виробництва	1000
Заробітна плата одного працівника, що проходить підвищення кваліфікації	53 грн. за год.
Тривалість навчання	18 год
Кількість персоналу, що проходила підвищення кваліфікації	19
ЧЗСП до проходження підвищення кваліфікації персоналу	876450
ЧЗСП після проходження підвищення кваліфікації персоналу	913245

Завдання 2

За наведеними нижче даними розрахувати показники оцінювання ефективності управління кадрами страхової компанії:

- економічну результативність управлінської діяльності страхової компанії;
- частку витрат на управління;
- частку персоналу, зайнятого в управлінні;
- продуктивність праці персоналу;
- результативність управління страховою діяльністю;
- рентабельність управлінського персоналу.

Зробити висновки.

Вихідні дані:

- премії підписані, валова сума – 879000 тис.грн.;
- Премії, передані у перестраховування – 312000 тис.грн.
- Зміна резерву незароблених премій, валова сума - 65700 тис.грн.;
- Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій – (132) тис.грн.;
- Адміністративні витрати – 164000 тис.грн.
- Витрати на збут – 125670 тис.грн.;
- Інші операційні витрати – 46020 тис.грн.;
- Чисельність працівників апарату управління – 45 чол.
- Середньооблікова кількість працюючих – 476 чол.

Собівартість послуг – 17804 тис.грн.;
 Чисті понесені збитки за страховими виплатами – 357680 тис.грн.
 Витрати від зміни інших страхових резервів – 5094 тис.грн.;
 Інші операційні доходи – 102345 тис.грн.;
 Інші фінансові доходи – 33897 тис.грн.;
 Інші доходи – 124567 тис.грн.;
 Інші витрати – 143215 тис.грн.;
 Дохід з податку на прибуток – 39876 тис.грн.

Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії

Семінар 6. Контроль та звітність страхової компанії

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності.
2. Склад системи правового регулювання страхових відносин.
3. Структура страхового законодавства України.
4. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності: завдання, функції, права й обов'язки.
5. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції.
6. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників).
7. Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо.
8. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань.

Практична частина

Завдання 1

Страхова компанія “Кривбасс” планує отримати ліцензію на страхування життя. У Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України страховик подає такі документи:

- копії установчих документів та копію свідоцтва про реєстрацію;
- довідку банку, що підтверджує сплачений статутний фонд у розмірі 1 млн євро;
- правила (умови) страхування;

– економічне обґрунтування запланованої страхової діяльності;

Поясніть, чи буде надана ліцензія страховій компанії, і протягом якого терміну Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України зобов'язана розглянути подані документи.

Завдання 2

Страхові компанії “Кривбас ” та “Дніпро” звернулися в Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України для отримання ліцензії на провадження діяльності з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Страхова компанія “Кривбас” функціонує на страховому ринку сім років, при цьому три роки надає страхові послуги з добровільного страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту. Страховик на будь-яку дату має перевищення фактичного запасу платоспроможності над нормативним не менше, ніж на 25 %. За погодженням із МТСБУ гарантійний внесок до фонду захисту потерпілих здійснений у розмірі 100 тис. євро.

Страхова компанія “Дніпро” функціонує на страховому ринку п'ять років, у тому числі займається страхуванням наземних транспортних засобів 2,5 роки. Страховик має аналогічний зі страховою компанією “Кривбас” рівень перевищення фактичного запасу платоспроможності над нормативним. Страхова компанія сплатила до фонду захисту потерпілих гарантійний внесок у розмірі 200000 євро, погодивши дану суму із МТСБУ.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Чи мають право отримати страховики ліцензії на здійснення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів, якщо показники діяльності наведених страховиків відповідають необхідним вимогам, при цьому заявники не мали збитків за фінансовий звітний рік, який передував даті подання документів?
2. Які документи слід подати для отримання ліцензії?
3. У яких випадках здійснюється переоформлення ліцензії?
4. За яких умов Держфінпослуг може зупинити та анулювати дію ліцензії?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю страховика

Семінар 7. Управління маркетинговою діяльністю страховика

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Що включають до комплексу страхового маркетингу?
2. Охарактеризуйте обов'язкові складові страхового договору як основного інструменту реалізації страхового продукту.
3. Назвіть етапи проведення комплексного маркетингового дослідження страхової компанії.
4. Які Ви знаєте продуктові стратегії. Дайте характеристику кожній з них.
5. Що розуміють під поняттям «конкурентоспроможна страхова послуга»?

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань.

Практична частина

Завдання 1

Оцінити середовище страхового продукту і його конкурентних можливостей на основі концепції М.Портера та зробити висновки.

Завдання 2

Проаналізувати страховий портфель з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та зробити висновки.

Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності

Семінар 8. Управління ризиками страхової діяльності

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте ризик-менеджмент як систему управління.
2. Надайте характеристику сутності страхового ризику.
3. Поясніть взаємозв'язок основних принципів концепції та процесу управління ризиками в страховій компанії.
4. Обґрунтуйте мету та завдання системи управління ризиками.
5. Розкрийте процес ідентифікації ризиків.
6. Висвітліть основні методи оцінки ризиків.
7. Окресліть групи ризиків властиві страховим компаніям.

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань

Практична частина

Завдання 1

Вирахувати ризикову нетто-ставку на майнове страхування, якщо було застраховано 1200 об'єктів, а відбулося 27 страхових випадків. У 10 випадках виплачено страхове відшкодування у розмірі 70% від страхової суми, у 12 - 50%, у 5 - 15%. Страхова сума для кожного об'єкту складала 10000 гривень.

Завдання 2

Вірогідність настання страхового випадку у районі (пожару) складає 0,01. За умови, що кожен зі 100 об'єктів застрахований на 5000 грн., необхідно знайти суму страхового платежу за кожний об'єкт.

Завдання 3

За даними страхових організацій про добровільне страхування майна (таблиця, тис. грн.) визначити:

- 1) індивідуальні індекси збитковості по кожному району;
- 2) середні індекси збитковості по двох районах;
- 3) динаміку збитковості по районах;
- 4) індекси середньої збитковості по двох районах:
 - а) змінного складу;
 - б) фіксованого складу;
 - в) структурних зрушень.

Таблиця

Вихідні дані для розрахунку

Район	Базисний період		Поточний період	
	страхова сума	страхові виплати	страхова сума	страхові виплати
1	40 000	112	56 000	140
2	80 000	128	84 000	168
Разом	120 000	240	140 000	308

Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю

Семінар 9. Управління перестраховальною діяльністю

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Визначення й зміст перестраховання.
2. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.

- 3.Управління пропорційним та непропорційним перестрахованням.
- 4.Факультативне та облігаторне перестраховання.
2. *Індивідуальне тестування.*
3. *Презентація рефератів (доповідей).*
- 4.*Розв'язування практичних завдань*

Практична частина

Завдання 1

Існує договір ексцедента збитку на суму 300 тис. у. о., власна участь цедента 100 тис. у. о. Як здійснюється виплата відшкодування, якщо збиток становить: 200 тис. у. о., 500 тис. у. о.

Завдання 2

Портфель страховика містить три групи ризиків на суму 300 тис.у.о.,500 тис. у. о. та 700 тис. у.о. Рівень власного утримання – 400 тис. у.о. Квота 20% передана у перестраховання. Визначити власну участь перестраховика за цими ризиками, зробити висновки.

Завдання 3

Портфель страховика містить 3 групи ризиків:

- I – 15 тис. у. о.;
- II - 200 тис. у.о.;
- III – 350 тис. у. о.

Яким чином розподіляється ризик між цементом та перестраховиком, якщо існує договір ексцедента суми, який передбачає 10 ліній (часток), і другий ексцедентний договір на 5 ліній (часток). Власне утримання цедента становить 20 тис. у.о.

Завдання 4

Існує договір ексцедента збитку на 600 тис. у.о., понад 300 тис. у.о. визначити, яким чином буде відшкодовуватися збиток:

- 300 тис. у.о.;
- 600 тис. у.о.;
- 850 тис. у.о.;
- 960 тис. у.о.

Завдання 5

Існує договір ексцедента збитковості. Відповідальність перестраховика встановлена на рівні 106-131 %. Збитковість за даний рік – 137%. Визначити частину відповідальності, яку покриває перестраховик.

Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

Семінар 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поясніть сутність, назвіть функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.
2. За якими критеріями здійснюють оцінювання фінансових ресурсів страхової компанії, їх джерел і форм руху?
3. Які показники використовують для аналізу страхових операцій?
4. Які фактори необхідно враховувати при управлінні ризиком і фінансовими результатами (прибутком і рентабельністю).
5. Що включають у поняття податковий менеджмент страхової діяльності?
6. Що розуміють під інвестиційним портфелем страховика? Назвіть методи управління інвестиційним портфелем страховика.
7. Наведіть алгоритми розрахунку фактичного та нормативного запасу платоспроможності для вітчизняних страховиків. Як здійснюється розрахунок платоспроможності за методикою ЄС?

2. Індивідуальне тестування.

3. Презентація рефератів (доповідей).

4. Розв'язування практичних завдань

Практична частина

Завдання 1

Визначити фактичний і нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює ризикові види страхування за вихідними даними (тис.грн.):

- сума премій, що надійшли протягом року -284710;
- сума довгострокових зобов'язань і забезпечень - 245325;
- сума поточних зобов'язань і забезпечень – 14725;
- сума премій переданих у перестраховування -82172;
- валюта балансу – 531124;
- сума нематеріальних активів – 10094;
- сума сплаченого страхового відшкодування – 100370;
- частка страхових сум компенсованих перестраховиками – 19521.

Зробити висновки щодо виконання ним вимог закону України «Про страхування» стосовно рівня платоспроможності страхової компанії.

Завдання 2

Страхова компанія за звітний період здійснила такі витрати (тис.грн.):

- плата за оренду приміщення – 12;
- витрати на придбання канцелярських і господарських товарів – 2.1;

- страхові виплати за договорами страхування, співстрахування та перестраховання – 2453;
- заробітна плата персоналу – 185;
- витрати на рекламу – 54;
- суми страхових премій за ризиками, що передані у перестраховання -4600;
- витрати на утримання і обслуговування автотранспорту – 14;
- суми відрахувань у страхові резерви, що формуються на основі законодавства про страхування – 1234;
- амортизаційні відрахування – 35;
- винагороди, сплачені за надання послуг страхового агента і страхового брокера – 21;
- оплата інкасаторських послуг -4;
- оплата комунальних послуг та послуг зв'язку – 6.

Визначити витрати: 1) пов'язані з виконанням страхових зобов'язань; 2) витрати на утримання страхової компанії; 3) витрати на обслуговування процесу страхування і перестраховання.

Завдання 3

Виходячи з наведених даних зі звіту про прибутки та збитки страхової організації за рік (тис.грн.) визначити:

- 1) результат від операцій страхування іншого ніж страхування життя;
- 2) рентабельність страхових операцій;
- 3) рівень виплат.

Вихідні дані: страхові премії (внески) усього – 1465155; передані перестраховикам – 1310389; зменшення резерву незаробленої премії – 20830; виплачені збитки – 140504 доля перестраховиків – 680; зменшення резерву збитків – 1345; відрахування у резерв превентивних заходів – 13245; витрати на ведення справ - 6540.

Завдання 4

Страхова компанія, що займається страхуванням життя, має за звітний період такі облікові дані:

- сума активів – 43 млн.грн., з них нематеріальні активи – 0.5 млн.грн.;
- сума довгострокових (математичних) резервів – 16 млн.грн.;
- сума резерву належних виплат – 2.5 млн.грн.;
- сума інших зобов'язань – 4.5 млн.грн.

Визначити, чи є страхова компанія платоспроможною.

Завдання 5

Страхова компанія отримала за рік 15 000 тис.грн. страхових премій. Передано перестраховикам 4500 тис.грн. Повернуто страхувальникам страхових премій у зв'язку з довгостроковим припиненням дії договорів – 27 тис.грн. Отримано банківських процентів за розміщення коштів на депозитних рахунках – 180 тис.грн. Дивіденди на акції розміщені в

нерухомість – 132 тис.грн. Виручка від реалізації зайвого авто 75 тис.грн.
Витрати на здійснення інвестиційної діяльності 12 тис.грн.

Визначити суму податку на прибуток страхової компанії.

Завдання 6

Визначіть кінцевий фінансовий результат діяльності страхової організації на основі таких даних:

Таблиця

Вихідні дані для розрахунку

Показники	Сума, тис. грн.
1. Страхові внески (премії), зібрані протягом року	750
2. Страхові виплати за рік	370
3. Отримані проценти по банківських депозитах	98
4. Відрахування у власні резерви	140
5. Витрати на проведення страхової справи	77
6. Дохід від інвестицій	170
7. Сплачена комісійна винагорода за передані у перестраховання ризики	110

Назвіть джерела грошових доходів страхової організації та їх призначення.

ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ

///

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

Семінар 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Страхування як особливий вид підприємницької діяльності.
2. Стан і перспективи розвитку страхового ринку України.
3. Вплив процесів глобалізації економіки на розвиток страхового бізнесу.
4. Умови залучення іноземних інвесторів до розвитку страхової індустрії в Україні.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Страхування зумовлено потребою:

- A. захисту майнових інтересів суб'єктів виробничих відносин і людського буття від несприятливих подій (ризиків);
- B. створення сезонних запасів у харчовій промисловості;
- C. збільшення обсягів виробництва;
- D. здійснення запобіжних заходів, спрямованих на зменшення страхового ризику.

2. "Страховий захист" - це:

- A. спосіб локалізації небезпечних об'єктів;
- B. механізм забезпечення підприємств фінансовими ресурсами;
- C. сукупність економічних відносин щодо попередження, усунення, локалізації та відшкодування збитків внаслідок несприятливих подій;
- D. збільшення товарних запасів у зв'язку з їх сезонністю

3. Сукупний фонд страхового захисту функціонує у формі:

- A. резервних фондів підприємств;
- B. кредитів банку;
- C. резервів страхових організацій, централізованих резервів держави, фондів самострахування підприємств;
- D. статутного фонду.

4. Страхування виконує функції:

- A. формування і використання фінансових ресурсів;
- B. відтворювальну і стимулюючу;
- C. страхового захисту, формування резервів, превентивну, заощадження коштів, інвестиційну, контрольну;
- D. фіскальну і економічну.

5. Ознаками страхування є:

- A. наявність страхового ризику, зворотність страхових платежів, перерозподіл збитку в просторі і часі, відшкодування збитків, випадковий характер виникнення;
- B. обов'язковий характер настання страхових випадків;
- C. розподільчий характер відносин і формування фондів грошових ресурсів;
- D. платність, поверненість та цільовий характер використання грошових коштів.

6. За об'єктами розрізняють страхування:

- A. добровільне і обов'язкове;
- B. майнове, особисте, відповідальності, підприємницьких ризиків;
- C. страхування життя;
- D. страхування фінансових ризиків.

7. За формою проведення розрізняють страхування:

- A. життя і ризикове;
- B. майнове, особисте, відповідальності;
- C. добровільне і обов'язкове;
- D. медичне і від нещасних випадків.

8. До майнового страхування відноситься:

- A. страхування інвестицій;
- B. страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ;
- C. страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;
- D. страхування кредитів.

9. До особистого страхування відноситься:

- A. страхування професійної відповідальності;
- B. страхування життя, медичне, від нещасних випадків;
- C. страхування вантажів і багажу;
- D. страхування будівель громадян.

10. Обов'язковими видами страхування є:

- A. страхування будівель громадян;
- B. страхування від нещасних випадків школярів;
- C. страхування авіаційних суден;
- D. страхування життя.

Список рекомендованої літератури**Основна**

1. Страхувальний менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2011. – 333 с.
2. Супрун, А. А. Страхувальний менеджмент : навчальний посібник / А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.
3. Никулина, Н. Н. Страхувальний менеджмент : учебное пособие / Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с.
4. Страхувальний та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожай / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП, 2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд.
5. Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2016. – № Т.21, Вип.4. – С.142-149.
6. Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків / Н.О. Слободянюк, О.В. Пишна // Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016. – с.41-44
7. Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук // Молодий вчений. — 2016. — №5. – С.166-169
7. Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.
8. Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk//

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.

12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і наукиУкраїни Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ,2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] :монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко,В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

Семінар 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Удосконалення управління в страхових організаціях як важлива умова їх розвитку й підвищення ефективності діяльності.
2. Активізація використання зарубіжного досвіду в розбудові механізму управління страховими компаніями..
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Страховий менеджмент – це:

- A. професійне управління діяльністю страхової компанії;
- B. технологія фінансового планування;
- C. процес складання, прийняття та подальший контроль бюджетів;
- D. всі відповіді правильні.

2. Цілі страхового менеджменту класифікують як:

- A. державні і суспільні;
- B. загальні і специфічні;
- C. економічні і політичні;
- D.) управлінські і фінансові.

3. До функцій страхового менеджменту не відноситься функція:

- A. планування;
- B. організації;
- C. перестраховування;
- D. мотивації.

4. Розрізняють форми контролю:

- A. страховий і перестраховий;
- B. індивідуальний і колективний;
- C. повний і вибіркового;
- D. попередній, поточний і наступний.

5. Економічною метою страхового менеджменту є:

- A. розвиток страхового ринку;
- B. максимізація поточного прибутку;
- C. розробка якісних страхових продуктів;
- D. максимізація вартості страхової компанії.

6. Соціальною метою страхового менеджменту є:

- A. розвиток страхового законодавства;
- B. задоволення страхових потреб клієнтів страхової компанії;
- C. створення нових робочих місць у сфері страхування;
- D. максимізація прибутку.

7. Чітко сформоване у страхових працівників бажання виконати встановлені вимоги керівництва страхової компанії передбачає функція:

- A. планування;
- B. організації;
- C. мотивації;
- D. контролю.

8. Зіставлення запланованого і реально одержаного результату забезпечує функція:

- A. планування;
- B. організації;
- C. мотивації;
- D. контролю.

9. Уповноваженим органом державної виконавчої влади, що здійснює нагляд за страховою діяльністю в Україні є:

- A. Міністерство фінансів України;
- B. Нацкомфінпослуг;
- C. Антимонопольний комітет;
- D. Ліга страхових організацій України.

10. Які з перелічених функцій покладено на Нацкомфінпослуг?

- A. визначення мінімального розміру статутного фонду страховиків;
- B. опрацювання страхових тарифів;
- C. надання ліцензій на право здійснення страхової діяльності;
- D. реєстрація страхових договорів, за якими частина ризиків передається на перестраховання нерезидентам.

Список рекомендованої літератури**Основна**

- 1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К. :КНЕУ, 2011. – 333 с.
- 2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.
- 3 Никулина, Н. Н. Страховой менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с
- 4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд
- 5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.
- 6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44
- 7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169
- 7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.
- 8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk// / Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.
- 11 Кургин, Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.
- 9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.
10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літера-тури, 2011. – 376 с.
- 12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.
- 13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ФУНКЦІЇ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 3. Планування страхової діяльності

Семінар 3. Планування страхової діяльності

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Проведення SWOT-аналізу під час розроблення стратегії страховика.

2. Врахування економічних, соціальних і політичних передумов розвитку страхової організації.

3. Процес бюджетування в страховій організації.

4. Ризик-орієнтоване бюджетування

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Бізнес-план розглядається як:

A. прогнозна комплексна програма перспективного розвитку страхової компанії;

B. вихідний документ, де узагальнюється вся інформація про ринок страхових послуг;

C. техніко-економічне обґрунтування запланованої страхової діяльності;

D. всі відповіді правильні.

2. Бізнес-план складають на період:

A. до одного року;

- В. на 3-5 років;
- С. на квартал;
- Д. до одного місяця.

3. Структура бізнес-плану встановлюється:

- А. страховиком;
- В. Законом України „Про страхування”;
- С. Лігою страхових організацій України;
- Д. Нацкомфінпослуг.

4. План функціонування страхової компанії включає:

- А. техніко-економічне обґрунтування запланованої страхової діяльності;
- В. прогноз розвитку страхових операцій на три або більше років;
- С. загальний розмір страхових внесків, прийнятих страховиком від страхувальників;
- Д. баланс доходів і витрат страховика.

5. Бізнес-план подається:

- А. в органи нагляду і контролю для отримання ліцензії;
- В. страхувальникам при укладанні договорів страхування;
- С. в регіональні управління Міністерства доходів і зборів;
- Д. в Антимонопольний комітет.

6. Резюме бізнес-плану – це:

- А. документ, який містить загальну характеристику страховика;
- В. документ, в якому наводяться дані про керівника компанії;
- С. самостійний рекламний документ, який містить основні положення всього бізнес-плану;
- Д. документ, в якому наводяться дані види діяльності страхової компанії.

7. Бізнес-план страхової компанії складається:

- А. Нацкомфінпослуг;
- В. страховиком;
- Д. аудитором;
- С. експертами чи консультативними фірмами.

8. До технологічних принципів фінансового планування не відноситься:

- А. принцип відповідності строків майбутніх витрат та джерел їх покриття;
- В. принцип постійної потреби у грошових коштах;
- С. принцип солідарності;
- Д. принцип резервування.

9. Бюджетування – це:

- А. інструмент управління страховою компанією;
- В. технологія фінансового планування;
- С. процес складання, прийняття та подальший контроль бюджетів;
- Д. всі відповіді правильні.

10. Результатом процедури бюджетування є такі основні форми:

- А. бюджет доходів і витрат;
- В. бюджет власного капіталу;
- С. бюджет руху грошових коштів;
- Д. прогноз балансу.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К. :КНЕУ, 2011. – 333 с.
2. Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.

- 3 Никулина, Н. Н. Страховой менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с
- 4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд
- 5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.
- 6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44
- 7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169
- 7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.
- 8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk// Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.
- 11 Кургин, Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.
- 9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.
10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літера-тури, 2011. – 376 с.
- 12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.
- 13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.
- 14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і наукиУкраїни Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07
- 15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ,2007. - 328 с.
- 16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] :монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.
- 17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.
- 18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание,переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 4. Організація страхової компанії

Семінар 4. Організація страхової компанії

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Життєвий цикл страхової організації.
2. Вплив життєвого циклу на управлінські процеси.
3. Визначення місії та стратегічних цілей діяльності.
4. Зміст пакета документів і процедура реєстрації філій і представництв страхових організацій.
5. Особливості управління компанією у кризовому стані.
6. Порядок ліквідації страхової компанії.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Безпосередньою діяльністю страховика є:

- A. перестраховання;
- B. одержання коштів під заставу;
- C. торгівля банківськими металами;
- D. аудиторські перевірки.

2. За належністю страхові компанії класифікуються як:

- A. спеціалізовані та універсальні;
- B. місцеві та регіональні;
- C. приватні і публічні акціонерні товариства;
- D. приватні та державні.

3. У яких формах підприємств можуть створюватись страховики в Україні?

- A. фізичні особи, зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності;
- B. юридичні особи, зареєстровані у формі акціонерних, повних, командитних товариств і товариств з додатковою відповідальністю;
- C. юридичні особи у формі товариств з обмеженою відповідальністю і приватних підприємств;
- D. іноземні юридичні особи.

4. Основною метою діяльності товариств взаємного страхування є:

- A. страхові операції з будь-яких видів страхування;
- B. створення страхового захисту членів товариства;
- C. перестраховання;
- D. розробка та впровадження єдиних правил страхування.

5. Кептивні страховики – це:

- A. акціонерні страхові компанії публічного і приватного типу;
- B. страхові компанії, створені за участю іноземних осіб;

- C. страхові компанії, створені за рахунок коштів окремих галузей, міністерств, відомств з метою обслуговування внутрішньогалузевих ризиків;
- D. страхові компанії, створені за рахунок коштів держави.

6. Філія страхової компанії має право:

- A. укласти та обслуговувати договори страхування;
- B. приймати рішення про свою ліквідацію;
- C. проводити ревізії діяльності інших філій;
- D. займатися рекламною діяльністю.

7. Об'єднання страховиків:

- A. координують діяльність страхових компаній;
- B. здійснюють страхову діяльність;
- C. здійснюють посередницьку діяльність;
- D. забезпечують фінансову надійність страхових операцій.

8. Реорганізація страхових організацій може проводитись шляхом:

- A. злиття;
- B. приєднання;
- C. поділу;
- D. ліквідації.

9. Зміну організаційно-правової форми товариства, у вигляді якого була створена страхова компанія, передбачає:

- A. злиття;
- B. приєднання;
- C. перетворення;
- D. виділення.

10. Реорганізація страхової компанії проводиться у разі:

- A. рішення вищого органу страхової компанії;
- B. на вимогу Ліги страхових організацій України;
- C. рішення страховальників;
- D. на вимогу Нацкомфінпослуг за порушення страхового законодавства.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2011. – 333 с.
2. Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник / А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.
3. Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие / Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с.
4. Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП, 2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд
5. Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.
6. Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44

7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук // Молодий вчений. — 2016. — №5.—С.166-169

7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.

8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk//

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.

12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і наукиУкраїни Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ,2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] :монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко,В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 5. Управління діяльністю страховика

Семінар 5. Управління діяльністю страховика

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Посадові інструкції працівників.
2. Дирекції, регіональні управління, філії, центри страхових послуг, відокремлені робочі місця й представництва страховиків.
3. Принципи побудови структури управління страховою організацією.
4. Вибір раціональної структури управління.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. До основних типів організаційних структур управління страхової компанії не відносять:

- A. лінійну;
- B. лінійно-штабну;
- C. статичну;
- D. функціональну.

2. До основних методів, які використовують для вибору типу організаційної структури управління не відносять:

- A. аналогій;
- B. експертно-аналітичний;
- C. структуризації цілей;
- D. плановий.

3. Система заходів прямого державного регулювання не включає:

- A. надання ліцензій на проведення певних видів страхування;
- B. реєстрацію страхових компаній
- C. оподаткування страховиків;
- D. здійснення контролю за діяльністю страховиків.

4. До органів управління страховою компанією належить:

- A. фінансовий відділ;
- B. наглядова рада;
- C. профспілковий комітет;
- D. служба безпеки.

5. Найвищим органом управління страхової компанії, створеної у вигляді акціонерного товариства є:

- A. наглядова рада страхової компанії;
- B. загальні збори акціонерів;
- C. рада директорів;
- D. правління страхової компанії.

6. Контрольний орган страхової компанії, що відстежує виконання статуту, рішень загальних зборів акціонерів, додержання законодавства – це:

- A. наглядова рада страхової компанії;
- B. секретаріат;
- C. рада директорів;
- D. ревізійна комісія.

7. У розрахунку страхових тарифів бере участь:

- A. аварійний комісар;
- B. бухгалтер;
- C. андеррайтер;
- D. актуарій.

8. Андеррайтинг – це:

- A. аналіз фінансового стану страхової компанії;
- B. урегулювання збитків;
- C. маркетингове дослідження ринку страхових послуг;
- D. оцінка ризиків, що приймаються на страхування.

9. Розробкою страхового продукту займається:

- A. відділ маркетингу;
- B. фінансовий відділ;
- C. відділ реалізації;
- D. усі підрозділи страхової компанії.

10. Процес ризик-менеджменту охоплює:

- A. контроль за рівнем ризику;
- B. підготовку фінансової звітності для контролюючих органів;
- C. урегулювання збитків;
- D. представництво страхової компанії у судових органах.

Список рекомендованої літератури

Основна

- 1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.:КНЕУ, 2011. – 333 с.
- 2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.
- 3 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с
- 4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд
- 5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.
- 6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44
- 7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169
- 7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.
- 8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk// Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.
- 11 Кургин, Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.
- 9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.
10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.
- 12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С.

293–298.

13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ,2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії

Семінар 6. Контроль та звітність страхової компанії

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Загальні збори акціонерів.

2. Наглядова рада.

3. Рада директорів.

4. Ревізійна комісія.

5. Внутрішній аудитор.

6. Виконавчі органи управління страховою організацією.

7. Відповідність функцій органів управління страхових компаній принципам корпоративного управління.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Страхова компанія зобов'язана здійснити обов'язків аудит за результатами попереднього фінансового року:

А. до 1 червня поточного року;

В. до 1 квітня поточного року;

С. до 1 вересня поточного року;

Д. до 15 жовтня поточного року

2.Порядок здійснення внутрішнього аудиту страхової компанії регламентується:

- A.законом України «Про страхування»;
- B. законом України «Про бухгалтерський облік та звітність»;
- C. цивільним кодексом;
- D. Положення про службу внутрішнього аудиту

3.Чи можна залучати аудиторську фірму до внутрішнього аудиту страховика?

- A. так;
- B. ні

4.Внутрішній аудит має охоплювати:

- A.головний офіс та філії;
- B.тільки головний офіс;
- C.головний офіс та відділення;
- D.головна фірма та всі структурні підрозділи перевіряються окремо

5.Надавати аудиторські висновки щодо звітності страхових компаній мають право аудитори:

- A.внесені до реєстру аудиторів аудиторською палатою України;
- B. внесені до реєстру аудиторів, які можуть проводити аудиторські перевірки фінансових установ Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України;
- C.які мають діючий сертифікат аудитора, виданий Аудиторською палатою незалежно від внесення до будь-яких реєстрів;
- D.всі відповіді вірні.

6.Аудитор використовує знання про бізнес клієнта для:

- A.планування і проведення успішної аудиторської перевірки, яка розглядає і визначає всі значні види ризиків суттєвих викривлень;
- B. розробки і проведення ефективної перевірки, яка надає достатні і відповідні аудиторські докази з використанням самих економічно ефективних способів;
- C. покращення точності оцінки аудитором результатів перевірки і доказів, що підтверджують їх;
- D. всі відповіді вірні.

7.Визначення ризику, пов'язаного з діяльністю клієнта, аудитор здійснює:

- A.на стадії планування, при отриманні інформації про характер бізнесу клієнта;
- B.при здійсненні аналітичних процедур;
- C.на стадії планування, при отриманні інформації про характер бізнесу клієнта та при здійсненні аналітичних процедур;
- D.всі відповіді вірні.

8.Мета аналізу на стадії планування аудиторської перевірки наступна:

- A.вирішення питання укладання договору на проведення аудиту;
- B.визначити області потенційного ризику;
- C.встановлення платоспроможності клієнта ;
- D.всі відповіді вірні.

9.Страховики подають до Держфінпослуг аудиторський висновок про фінансову звітність у цілому щодо річної фінансової звітності та аудиторський висновок про надання впевненості щодо річних звітних даних у термін:

- A. до 1 квітня поточного року;
- B. до 1 квітня поточного року;
- C. до 1 вересня поточного року;
- D. до 1 липня поточного року .

10.Розробка правил і програми здійснення фінансового моніторингу для страховика є:

- A. обов'язковою;
- B. не обов'язковою;
- C. обов'язковим лише у разі здійснення операцій, що підпадають під дію Закону України «Про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом»;
- D.всі відповіді вірні

Список рекомендованої літератури

Основна

1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.:КНЕУ, 2011. – 333 с.

2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.

3 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с

4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд

5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.

6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44

7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169

7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.

8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ Т. Kosova, N.Slobodyanyuk//

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна –Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літера-тури, 2011. – 376 с.

12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням

MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ,2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] :монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю страховика

Семінар 7. Управління маркетинговою діяльністю страховика

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Побудова ефективної системи продажів: канали збуту та мотивація співробітників і агентів.

2. Реалізація заходів щодо підвищення ефективності роботи каналів збуту.

3. Рекламна підтримка продажів

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Страховий маркетинг – це:

- A. державна регламентація страхового бізнесу;
- B. система патентування страхових продуктів;
- C. розробка та реалізація конкурентоспроможних страхових продуктів;
- D. платоспроможний попит населення.

2. Маркетингова діяльність страхової компанії охоплює:

- A. відносини з приводу формування фондів фінансових ресурсів;
- B. емісію цінних паперів;
- C. визначення ринкового сегменту;
- D. матеріально-технічне постачання.

3. До маркетингових інструментів відноситься:

- A. ціна;
- B. система оподаткування страхових послуг;
- C. конкуренція між страховиками;
- D. набір умов страхування.

4. Споживча вартість страхового продукту – це:

- A. страховий тариф;
- B. відсоток за кредит;
- C. страховий захист;
- D. дисконт.

5. Страховий продукт – це:

- A. комплекс послуг з ліквідації наслідків несприятливих подій;
- B. отримання інвестиційного доходу;
- C. консалтингові послуги;
- D. виплата страхового відшкодування.

6. На рівні безпосереднього оточення маркетингові служби вивчають:

- A. канали збуту;
- B. ресурси страхової компанії;
- C. політичні аспекти;
- D. демографічні аспекти.

7. На рівні макрооточення маркетингові служби вивчають:

- A. контактні аудиторії;
- B. ринок робочої сили;
- C. культурні аспекти;
- D. витрати страхової компанії.

8. На рівні мікрооточення маркетингові служби вивчають:

- A. конкурентів;
- B. постачальників;
- C. організаційну структуру страхової компанії;
- D. економіку країни.

9. Реклама – це:

- A. публічне звернення з метою залучення клієнтів;
- B. комплекс маркетингових комунікацій;
- C. спосіб доступу до послуг;
- D. пакетна послуга.

10. Засоби поширення реклами – це:

- A. посередники;
- B. засоби масової інформації;
- C. збутова мережа;
- D. маркетингові дослідження.

Список рекомендованої літератури

Основна

1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.:КНЕУ, 2011. – 333 с.

2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.

3 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с

4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд

5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.

6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44

7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.—С.166-169

7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.

8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk// /

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна –Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової

літератури, 2011. – 376 с.

12. Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14. Страхіві послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. — К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2007. - 328 с.

16. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17. Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18. Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19. Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності

Семінар 8. Управління ризиками страхової діяльності

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Сутність і завдання андеррайтингу.

2. Андеррайтинг як бізнес-процес.

3. Селекція і антиселекція ризиків.

4. Методи оцінювання рівня ризиків.

5. Визначення умов договорів страхування.

6. Контроль за ризиком під час дії договорів страхування.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Страховий ризик – це:

- A. певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання;
- B. одинична подія, яка має суб'єктивний характер і підлягає регулюванню з боку людей;
- C. природні катаклізми;
- D. несприятливі обставини у господарській діяльності суб'єктів господарювання.

2. Якщо імовірність дорівнює одиниці, це означає, що:

- A. відбудеться одна подія з усіх можливих;
- B. подія обов'язково відбудеться;
- C. подія ніколи не відбудеться;
- D. подія відбудеться лише один раз.

3. Ознаки ризику, який не можна застрахувати:

- A. результат реалізації ризику відомий заздалегідь;
- B. відсутній суб'єктивний фактор;
- C. наслідки реалізації ризику можна оцінити;
- D. має імовірний характер.

4. Чистий ризик:

- A. дає можливість отримати негативний, нульовий або позитивний результат;
- B. це загроза грошових втрат;
- C. не залежить від суб'єктивних факторів;
- D. пов'язаний із фінансовими операціями.

5. Якісна оцінка ризиків – це:

- A. експертна оцінка;
- B. статистичний метод;
- C. метод використання аналогів;
- D. виявлення видів ризиків.

6. До способів управління ризиками відносять:

- A. поглинання ризику;
- B. розподіл та передача ризику;
- C. уникнення ризику;
- D. усі відповіді вірні.

7. До організаційних способів управління ризиками відноситься:

- A. страхування;
- B. укладання договору оренди;
- C. самострахування;
- D. диверсифікація.

8. До фінансово-договірних способів управління ризиками відноситься:

- A. організація кептивної страхової компанії;
- B. поділ ризику;
- C. лімітування;
- D. навчання персоналу.

9. Типові об'єкти, що пропонуються на страхування:

- A. мають певні особливості;
- B. мають індивідуальні ознаки ризику;
- C. потребують оцінювання кожного об'єкту;
- D. мають чітку ідентифікацію рівня ризику.

10. В якій послідовності проводяться етапи управління ризиком ?

- A. оцінка потенційних наслідків настання ризику;
- B. контроль за ризиками;
- C. ідентифікація або виявлення ризиків;
- D. управління ризиком.

Список рекомендованої літератури

Основна

1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К. :КНЕУ, 2011. – 333 с.

2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.

3 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с

4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд

5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.

6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44

7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.—С.166-169

7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.

8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ Т. Kosova, N.Slobodyanyuk// /

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна –Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. ГоворушкоТ.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової

літера-тури, 2011. – 376 с.

12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю

Семінар 9. Управління перестраховальною діяльністю

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1.Принципи управління перестраховальною діяльністю.

2.Принципи відшкодування граничної сумлінності й особливості їх додержання.

3.Норматив максимальної відповідальності.

4. Управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та іноземними перестраховиками.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Власне утримання страховика – це:

- A. розмір комісійної винагороди;
- B. страхові внески страхувальників;
- C. частина страхової суми, що залишається на відповідальності страховика;
- D. страхове відшкодування при настанні страхових випадків

2. До видів договорів перестрахування відносять:

- A. пропорційні та облігаторні;
- B. обов'язкові та добровільні;
- C. пропорційні і непропорційні;
- D. квотні й ексцедентні

3. Перестраховик – це:

- A. цесіонарій;
- B. цедент;
- C. ретроцедент;
- D. ретроцесіонарій

4. Активне перестрахування – це:

- A. посилення активної діяльності перестраховиків;
- B. посилення активної діяльності перестраховальників;
- C. передача ризиків вітчизняних страховиків іноземним перестраховикам;
- D. прийняття іноземних ризиків у перестрахування вітчизняними компаніями

5. Метод розподілу ризиків, при якому кілька страховиків на рівних умовах несуть відповідальність за одним страховим договором в межах своєї частки – це:

- A. ексцедент збитку;
- B. ексцедент збитковості;
- C. перестрахування;
- D. співстрахування

6. Документ, що містить передік ризиків, які необхідно перестрахувати і надсилається цесіонарію при ексцедентному перестрахуванні – це:

- A. декларація;
- B. сліп;
- C. бордеро;
- D. пропозиція

7. Факультативно-облігаторне перестрахування більш вигідне для:

- A. страховика;
- B. перестраховика;
- C. страхувальника;
- D. держави

8. Чи зобов'язаний страховик повідомити страхувальника, що його ризик, взятий на страхування, буде перестраховано?

- A. так;
- B. ні;
- C. не знаю

9. За формами проведення перестрахування буває:

- A. пропорційне та непропорційне;
- B. квотне, ексцедентне та квотно-ексцедентне;
- C. факультативне, облігаторне та факультативно-облігаторне;
- D. активне та пасивне

10. Цесіонарій – це:

- A. страховик;
- B. перестраховик;

С.перестраховальник;
Д.держава.

Список рекомендованої літератури

Основна

1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.:КНЕУ, 2011. – 333 с.

2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.

3 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с

4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд

5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.

6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44

7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169

7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.

8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ Т. Kosova, N.Slobodyanyuk// /

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна –Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. Говорушко Т.А. Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.

12. Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MS EXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14. Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. — К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2007. - 328 с.

16. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17. Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18. Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19. Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

Семінар 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Дайте визначення понять фінансова надійність, фінансова стійкість, ліквідність та платоспроможність страховика.

2. Охарактеризуйте фактори, що впливають на фінансову стійкість страхової компанії.

3. Наведіть перелік основних критеріїв забезпечення платоспроможності страховиків відповідно до Закону України „Про страхування”.

4. Визначте напрями вдосконалення щодо управління платоспроможністю страховика, формуванням та використанням прибутку.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Фінансовий менеджмент страхової компанії включає:

- A. розробку й реалізацію фінансової політики компанії за допомогою різних фінансових інструментів;
- B. прийняття рішень із фінансових питань, їхню конкретизацію й розробку методів реалізації;
- C. інформаційне забезпечення за допомогою складання й аналізу фінансової звітності компанії;
- D. оцінку інвестиційних проектів і формування портфеля інвестицій;

2. Фінансова стійкість страхових операцій характеризується:

- A. співвідношенням між власним і залученим капіталом;
- B. дефіцитом коштів;
- C. кількістю укладених договорів страхування;
- D. залученням страховика в інвестиційну діяльність.

3. Ліквідність активів – це:

- A. фінансова стійкість страховика;
- B. розподіл інвестиційних коштів між категоріями активів інвестування;
- C. можливість залучати додаткові ресурси;
- D. можливість страховика розрахуватись за невідкладними зобов'язаннями.

4. Платоспроможність страховиків є складовою частиною:

- A. прибутковості;
- B. ліквідності;
- C. фінансової стійкості;
- D. рентабельності.

5. Страховики відповідно до обсягів страхової діяльності зобов'язані підтримувати рівень запасу платоспроможності:

- A. нормативний;
- B. фактичний;
- C. розрахунковий;
- D. балансовий.

6. Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює страхування життя, на будь-яку дату дорівнює величині, яка визначається шляхом:

- A. множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань на 0,26;
- B. множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18;
- C. множення суми здійснених виплат протягом попередніх 12 місяців на 0,23;
- D. шляхом множення загальної величини резерву довгострокових зобов'язань (математичного резерву) на 0,05.

7. Фактичний запас платоспроможності страховика – це його:

- A. власний капітал;
- B. нетто-активи;
- C. бруто-активи;
- D. страхові резерви.

8. До умов забезпечення платоспроможності, яких зобов'язані дотримуватись страховики, не відносяться:

- а) наявність сплаченого статутного капіталу та гарантійного фонду страховика;
- б) наявність резервного фонду;
- в) наявність вільних резервів;
- г) перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.

9. При застосуванні тестів раннього попередження не здійснюється:

- A. аналіз зовнішнього та внутрішнього ринкового середовища;
- B. аналіз складу та структури активів страховика;
- C. аналіз доходності та рентабельності;
- D. аналіз поточних зобов'язань страховика.

10. На основі проведених тестів раннього попередження страховики можуть отримати оцінки, які виставляються по:

- A. п'ятибальній системі;
- B. чотирибальній системі;
- C. десятибальній системі;
- D. дванадцятибальній системі.

Список рекомендованої літератури**Основна**

1.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С. С. Осадця. – К.:КНЕУ, 2011. – 333 с.

2 Супрун, А. А. Страховий менеджмент : навчальний посібник /А. А. Супрун, Н. В. Супрун. – Львів : Магнолія-2006, 2011. – 301 с.

3 Никулина, Н. Н. Страховий менеджмент : учебное пособие /Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 703 с

4.Страховий та інвестиційний менеджмент: Підручник / Під керівн. і наук. ред. В. Г. Федоренка, В. Б. Захожая / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай, О. Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП,2002. — 344 с.: іл. — Бібліогр. в кінці розд

5.Слободянюк Н.О. Моделирование основных параметров модели ДФА страховой компании // Н.О. Слободянюк // Вісник Одеського національного університету. Економіка.–2016.–№Т.21,Вип.4.–С.142-149.

6.Слободянюк Н.О. Проблеми та перспективи вдосконалення страхування інвестиційних ризиків/ Н.О.Слободянюк, О.В. Пишна //Розвиток національної економіки України: нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м.Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2016.- с.41-44

7.Слободянюк Н. О. Стан страхового ринку України на сучасному етапі, проблеми та перспективи його розвитку / Н. О. Слободянюк, Г. Ю. Прокопчук //Молодий вчений. — 2016. — №5.–С.166-169

7.Про внесення змін до закону України “Про страхування” : [закон України від 04.10.2001 № 2745-III]. // Голос України. – № 207 (2707). – 2001. – С.10-20.

8.Kosova, T., Slobodyanyuk, N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities/ T. Kosova, N.Slobodyanyuk//

Economic Annals-XXI (2016), 159(5-6), 85-88.

11 Кургин, Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РКонсульт, 2005. – 304 с.

9.. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.

10. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г.Страховий менеджмент. Навчальний посібник./І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна –Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301 с.

Допоміжна

11. Говорушко Т.А.Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 376 с.

12.Слободянюк Н.О. Формування масиву даних з використанням MS EXCEL для побудови системи бюджетування / Н.О. Слободянюк // Бізнес Інформ. – 2016.– №1. – С. 293–298.

13 Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець.— Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.

14.Страхові послуги. Підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, О. О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С. С. Осадець і доц. Т. М. Артюх. —К.: КНЕУ, 2007. — 464 с. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України Лист № 1.4/18-Г-51 від 15.01.07

15 Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2007. - 328 с.

16 Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2009. – 283 с.

17.Мурашко О.В. Соціальне страхування. Практикум : навч. посіб. / Мурашко О.В., Стецюк Т.І.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2013. - 215, [1] с.

18.Мельников, А. В. Риск-менеджмент: стохастический анализ рисков в экономике финансов и страхования / А. В. Мельников. – 2-е издание, переработанное и дополненное. – Москва : Анкил, 2003. – 159 с.

19.Говорушко, Т. А. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк, О. Ю. Толстенко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

Навчальне видання

*Слободянюк Наталя Олександрівна
Коніна Марина Олександрівна*

Кафедра фінансів та банківської справи

СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої
Справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.

